

**Управління освіти і науки
Вінницької обласної державної адміністрації**

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

**Вінницький обласний інститут
післядипломної освіти медпрацівників**

**Вінницький обласний навчально-методичний
центр профтехосвіти**

**Організація військово-патріотичного
виховання та допризовної підготовки в
навчальному закладі
(нормативно-методичний посібник)**

**Підготував
Штифурак Володимир Сергійович**

Вінниця 2001

УДК: 37.015.31:[355:172.15](075)

DOI: [https://doi.org/10.31652/37.015.31:\[355:172.15\]\(075\)-1-48](https://doi.org/10.31652/37.015.31:[355:172.15](075)-1-48)

Рецензенти: Томчук М.І. – зав. кафедрою практичної психології та соціальної роботи Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», доктор психологічних наук, професор.

Любчак Л. В. – старший викладач кафедри педагогіки та методики початкового навчання кандидат педагогічних наук.

Підготував: Штифурак В. С. – доцент кафедри психології ВДПУ, методист Вінницького ОПОПП

Зміст нормативно-методичного посібника допоможе керівникам навчальних закладів їх заступникам, класним керівникам, викладачам допризовної підготовки в організації, плануванні, практичному здійсненні військово-патріотичного виховання допризовної підготовки юнаків. В посібнику вміщені нормативні документи, положення, плани, методичні рекомендації, інші практичні матеріали для творчого використання.

Рекомендовано до друку рішенням кафедри психології ВДПУ ім. М. Коцюбинського № 7 від 29 листопада 2000 року, Радою Вінницького обласного інституту післядипломної освіти підприємців протокол №5 від 19 грудня 2000 року.

Увага! Нормативні документи подані в частині, яка стосується навчальних закладів.

В підготовці посібника використаний практичний досвід роботи викладача ДПЮ вищої категорії СЗОШ № 32 м. Вінниці В'ячеслава Панкевича, методиста обласного НМЦ ПТО Юрія Стічного.

Вступ

Оборонний характер воєнної доктрини України, прийнятої 1993 р., змінив орієнтири державної політики з військових питань. На зміну загрозі світової ядерної війни повернулася загроза локальних воєнних конфліктів, зіткнення національних і державних інтересів. Мають місце територіальні претензії, багато країн інтенсивно веде розробку нових засобів збройної боротьби. Це вимагає забезпечення розумної оборонної

достатності, що гарантувала б державі суверенітет і захист її від політичного і економічного тиску. Головним інструментом захисту України у воєнній сфері є Збройні сили. Їх боєздатність залежить не тільки від кількості і рівня сучасних озброєнь, а й від якості підготовки особового складу. В умовах школи з метою підвищення якості підготовки юнаків до військової служби в 1990 р. замість початкової військової підготовки було введено курс допризовної підготовки. Але, як свідчать результати соціологічних досліджень, змін на краще не відбулося. Це обумовлено, насамперед, новими історичними і політичними реаліями, стрімкою зміною ціннісних орієнтирів, відходом від багатьох усталених норм і стереотипів, у тому числі і в ставленні до служби в армії і захисту своєї Вітчизни. Більшість молоді безпеку держави пов'язує не з бойовою готовністю Збройних сил та їх здатністю до озброєного опору, а зі зростанням довіри та співпраці між людьми. Виявилася суттєва невідповідність теоретичного, організаційного та практичного змісту соціально-психологічної моделі поведінки молоді до вимог часу. Широкі можливості індивідуальної свободи наштотували на політичну і культурну незрілість, нерозуміння державних цілей та інтересів. Значна частина молоді почала виявляти небажання готувати себе до військової служби, все ширше розповсюджується психологічна позиція утриманства і абстрактнопацифістські настрої.

Припинення фінансування матеріально-технічного забезпечення навчально-виховного процесу призвело до певного занепаду навчально-матеріальної бази. Зменшилась кількість музеїв. Відсутність первинних осередків дитячих і юнацьких організацій, зниження цікавості Товариства сприяння обороні України (ТСОУ) до проблем військово-патріотичного виховання в школі призвели до скорочення розмаїття форм та методів навчально-виховної роботи.

Усе це свідчить про те, що настав час осмислення місця школи в існуючих суспільно-історичних реаліях, спрямованості завдань та можливості їх реалізації.

Впровадження в життя нових підходів здійснюватиметься шляхом

заміщення віджилих ідей та методів новими підходами продиктованими практикою становлення України як незалежної держави. Головною мстою виховання допризовної молоді повинно сьогодні стати формування громадянина, патріота своєї держави, який на підставі набуття соціального та військового досвіду, фізичного вдосконалення успадкування духовних надбань українського народу досягає рівня розвитку політичної, військової, правової і моральної культури і буде здатний відстоювати національні інтереси.

Проблеми ж формування нової системи підготовки молоді до захисту держави, підготовки фахівців-професіоналів, відновлення престижу військової служби, авторитету Збройних сил України повинно вирішуватись на державному рівні.

Тобто у найближчому майбутньому можна очікувати збереження в своїй основі, існуючих підходів до початкової військової підготовки учнівської молоді. Проте радикальні зміни, що відбуваються в суспільстві, безперечно, потягнуть за собою зміщення акцентів, оновлення змісту, форм і методів навчання і військово-патріотичного виховання.

Реалізація цих завдань в умовах школи починається з першого класу у формі патріотичного виховання, з часом усе більше набуваючи військово-патріотичних рис. У розв'язанні цих завдань бере участь весь педагогічний колектив школи. Результати і якість його роботи багато в чому залежать від того, як здійснюється управління, як і зміст, форми і методи втілення. Провідна роль у цьому належить директору школи. Він

повинен, виходячи з умов і можливостей школи, визначити характер військово-патріотичного виховання, що буде закладено в його основу, стиль, спрямованість, головні засоби, використовуючи які, можливо досягти максимальних результатів, цілі, завдання, функції усіх ланок та механізми управління цим процесом. Втілення своїх задумів директор здійснює через своїх заступників, педагогічну раду, методичні комісії, учнівський актив використовуючи зв'язки з ТСОУ, шефськими організаціями, інвесторами (спонсорами), спираючись на підтримку місцевих органів у правління.

Допризовна підготовка може бути вищою формою і найефективнішим засобом військово-патріотичного виховання. На жаль,

не всі педагогічні колективи у повній мірі використовують ці можливості. Часто процес виховання в школі розпадається на окремі складові, спрямованість і зміст яких залежать від педагогічного досвіду і енергії кожного вчителя. Вершиною військово-патріотичного виховання

є проведення навчально-польових занять. Це своєрідний підсумок виховної роботи всього педагогічного колективу школи з питань патріотичного та військово-патріотичного виховання за 11 років.

Нині виходячи з практичного педагогічного досвіду, можна виділити такі пріоритетні напрямки в роботі:

- більше уваги виділяти підбору кадрів, сприяти підвищенню їх педагогічної майстерності;

- оптимізувати процес допризовної підготовки з урахуванням особливостей і можливостей школи відповідно до вимог концепції національного виховання та воєнної доктрини;

- вдосконалювати зміст, сприяти інтенсифікації і диференціації діяльності учнів, підвищувати відповідальність за кінцевий результат;

- пріоритетним шляхом формування готовності юнаків до військової

служби вважати військово-патріотичне виховання, в основу якого закладено курс допризовної підготовки;

- більше уваги приділяти психологічній підготовці. Формувати праг-

нення і психологічну готовність до військової служби, емоційно-вольову витривалість до впливу об'єктивних чинників, функціональну надійність психіки;

- більш широко в навчанні і вихованні використовувати пневматичну

зброю, рішуче практикувати військово-прикладні підходи при проведенні занять;

- у процесі управління постійно здійснювати корекцію на основі зворотнього зв'язку «школа - військова частина», де проходять службу випускники школи.

- з метою отримання максимального ефекту в процесі вивчення курсу допризовної підготовки створювати в колективі своєрідну «виховну атмосферу» (створення і творчий розвиток традицій у загальношкільному масштабі, врахування військово-патріотичної тематики при оформленні школи, підвищення уваги педагогічного колективу до символів і ритуалів держави, масове охоплення учнів різноманітними видами військово-патріотичного виховання);

- з уведенням в дію Положення, програми допризовної підготовки розгорнути роботу з корекції і методичного забезпечення навчально-виховного процесу.

Закон України

«Про загальний військовий обов'язок і військову службу»

Стаття 9. Допризовна підготовка

Допризовна підготовка включається до визначеної державою

складової освіти вищих навчальних закладів I і II рівнів акредитації, професійно-технічних і загальноосвітніх навчальних закладів та проводиться за затвердженими відповідно до законодавства програмами, погодженими з Міністерством оборони України.

Президент України Л. Кучма

м. Київ,

18 червня 1999 року №766-XIV

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постановою Кабінету Міністрів України

від 30 листопада 2000 року № 1770

Положення про допризовну підготовку

1. Допризовна підготовка є складовою частиною підготовки юнаків допризовного і призовного віку до військової служби.

У ході допризовної підготовки молодь набуває військових знань і практичних навичок в обсязі, необхідному для успішного засвоєння програми бойової підготовки.

2. Допризовна підготовка включається до визначеної державою складової освіти вищих навчальних закладів I і II рівня акредитації, професійно-технічних і загальноосвітніх навчальних закладів (далі – навчальні заклади) та проводиться за затвердженими відповідно до законодавства програмами, погодженими з Міноборони.

10. Керівник навчального закладу несе відповідальність за організацію та стан допризовної підготовки, військово-патріотичного виховання, створення і вдосконалення навчально-матеріальної бази, підготовку юнаків до навчально-польових зборів, зберігання озброєння, боєприпасів і військового майна.

Керівник навчального закладу:

- забезпечує виконання програми допризовної підготовки і створення безпечних умов навчання;
- виділяє приміщення і майданчики для проведення практичних занять з допризовної підготовки;
- видає накази про початок і закінчення навчання з допризовної підготовки, призначення командирів взводів та відділень, проведення занять з стрільби з малокаліберної гвинтівки;
- організовує облік, зберігання, ремонт та списання озброєння, боєприпасів і військового майна відповідно до встановленого порядку, не менш як один раз на три місяці особисто перевіряє стан цієї роботи;
- контролює проведення занять викладачем допризовної підготовки, виносить на обговорення педагогічних рад не менш як один раз на рік питання щодо стану допризовної підготовки.

Викладачі допризовної підготовки

11. Викладачі допризовної підготовки (далі - викладачі) входять до штату навчальних закладів і є відповідальними за підготовку юнаків допризовного віку, облік, зберігання, технічний стан і видачу озброєння, боєприпасів і військового майна, додержання встановлених правил і запобіжних заходів під час проведення занять.

12. На посади викладачів призначаються офіцери запасу або у відставці, які мають вищу освіту, спроможні за віком і станом здоров'я якісно проводити заняття, а також випускники вищих педагогічних навчальних закладів за спеціальністю викладач допризовної підготовки і фізичного виховання.

У разі коли немає можливості укомплектовувати ці посади офіцерами, викладачами можуть бути призначені добре підготовлені та досвідчені прапорщики (мічмани), сержанти (старшини), солдати (матроси) запасу з вищою освітою.

13. Підготовка викладачів допризовної підготовки і фізичного виховання проводиться на факультетах фізичного виховання та кафедрах військової підготовки вищих педагогічних навчальних закладів.

На навчання приймаються чоловіки віком до 25 років, які пройшли строкову військову службу або військову службу за контрактом і відповідають вимогам підготовки офіцерів запасу. Добір кандидатів провадять військові частини з числа військовослужбовців строкової служби, які підлягають звільненню в запас, а також військові комісаріати разом з органами управління освітою – з числа військовозобов'язаних, звільнених у запас після закінчення встановленого строку військової служби.

14. Викладач повинен знати вимоги щодо підготовки молоді до військової служби, постійно підвищувати свій професійний рівень.

Викладач:

- організовує і проводить заняття з допризовної підготовки;
- бере участь у створенні і вдосконаленні навчально-матеріальної бази, необхідної для проведення допризовної підготовки;
- веде облік, зберігає та видає озброєння, боєприпаси і військове майно, не менш як один раз на місяць перевіряє їх наявність і технічний стан;
- організовує разом з викладачем фізичної культури змагання з військово-прикладних видів спорту;
- бере участь в організації та проведенні районних (міських) змагань з військово-прикладних видів спорту і цивільної оборони;
- використовує військово-шефську допомогу для підвищення ефективності занять з допризовної підготовки;
- веде роботу з військово-професійної орієнтації юнаків, відбору і

підготовки їх для вступу до вищих військових навчальних закладів;

- бере участь у складанні характеристик на юнаків допризовного і призовного віку, проведенні заходів, пов'язаних з припискою громадян до призовних дільниць, а також забезпечує своєчасне прибуття юнаків за викликом у військові комісаріати.

15. Викладач планує свою роботу за розкладом занять, що затверджується керівником навчального закладу.

16. Викладачі систематично підвищують свій професійний рівень під час настановних зборів, навчання на факультетах при інститутах підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, навчально-методичних зборів перед початком навчального року, щомісячних одноденних методичних занять, триденних методичних занять у канікулярний період, роботи в методичній комісії навчального закладу і самостійно.

Навчально-методичні збори проводяться перед початком навчального року за програмою, затвердженою військовим комісаріатом за погодженням з відповідними органами управління освітою та у справах цивільної оборони.

Щомісячні одноденні методичні заняття проводяться військовим комісаріатом разом з органами управління освітою та у справах цивільної оборони відповідно до специфіки навчального процесу навчальних закладів. День проведення цих занять установлює військовий комісар за домовленістю з органом управління освітою.

Викладачам надається один день на тиждень для методичної підготовки.

19. Оплата праці викладачів проводиться на умовах, передбачених для викладачів навчальних закладів відповідно до законодавства.

Позакласна робота з допризовної підготовки, військово-патріотична робота з юнаками, а також керівництво гуртками, обладнання військового кабінету, кімнати зберігання зброї та стрілецького тиру і завідування ними провадяться за додаткову плату у порядку і розмірах, установлених Міносвіти.

Організація та проведення допризовної підготовки

20. Допризовну підготовку організовують і проводять за відповідними програмами.

Згідно з програмами у навчальних закладах розробляється потижневий план допризовної підготовки на навчальний рік. Заняття з цього предмета включають до загального розкладу занять і проводять по класах та навчальних групах, що іменуються взводами. Взводи поділяються на відділення.

Керівник навчального закладу призначає командирів взводів і відділень.

21. Навчання юнаків умінню стріляти з автомата (малокаліберної гвинтівки) бойовими патронами проводиться на стрільбищах і в тирах військових частин, вищих військових навчальних закладів, організацій Товариства сприяння обороні України і спортивних організацій.

Час, місце і порядок проведення стрільб визначає військовий комісар, який їх організовує за погодженням з начальниками гарнізону, вищого військового навчального закладу, командиром військової частини і до початку навчального року повідомляє про це місцеву держадміністрацію та орган місцевого самоврядування.

22. Після закінчення навчання за програмами допризовної підготовки в навчальному закладі організовуються змагання з військово-прикладних видів спорту.

Матеріально-технічне забезпечення допризовної підготовки

23. У навчальних закладах створюється і постійно вдосконалюється навчально-матеріальна база. У разі відсутності у навчальних закладах стрілецького тиру за рішенням місцевої держадміністрації або органу місцевого самоврядування заняття з вогневої підготовки проводяться у стрілецьких тирах інших навчальних закладів.

24. Навчальним закладам озброєння, боєприпаси і військове майно видають органи постачання оперативних командувань через військові комісаріати відповідно до встановлених норм.

Озброєння і боєприпаси видаються за наявності дозволу органу внутрішніх справ на їх зберігання.

Ремонт озброєння і військового майна навчальних закладів проводиться у ремонтних підприємствах (майстернях) оперативних командувань.

25. Згідно з програмами допризовної підготовки органи управління у справах цивільної оборони та органи охорони здоров'я забезпечують навчальні заклади навчальним майном відповідно до заявок органів управління освітою.

Контроль за проведенням допризовної підготовки

26. Контроль за проведенням допризовної підготовки здійснюють Міноборони, Міносвіти, інші центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади, а також управління оперативного командування, військові комісаріати разом з органами управління освітою, у справах цивільної оборони та органами охорони здоров'я.

27. Перевірка якості засвоєння юнаками програм допризовної підготовки, методичної підготовки викладачів допризовної підготовки, стану навчально-матеріальної бази та організації військово-

патріотичного виховання молоді проводиться у навчальному закладі не менш як один раз на три роки.

За результатами перевірки складається акт, що затверджується особою, за дорученням якої проводиться перевірка.

Організація військово-патріотичного виховання в навчальному закладі

У будівництві Збройних Сил України важливе місце належить школі, де серед інших вирішуються і проблеми військово-патріотичного виховання молоді та підготовки її до служби у Збройних Силах України. Звичайно, розв'язання проблеми військово-патріотичного виховання ускладнюються багатьма факторами до яких, зокрема, належать несприятлива суспільно-політична і економічна обстановка в Україні в цілому та й у окремих регіонах, значне падіння соціальної активності молоді, притуплення відповідальності за інтереси народу, Батьківщини, труднощі у фінансуванні суспільно-політичних, виховних, культурно-просвітницьких заходів, зниження загального рівня культурно-виховної та просвітницької роботи серед молоді, зменшення видавництва необхідної літератури, виробництва кінофільмів на військово-патріотичну тематику, поширення серед призовників різних відхилень за станом здоров'я, значне зростання злочинності серед молоді, зменшення загальноосвітнього та інтелектуального рівня призовників, що негативно впливає на якісне освоєння ними військових спеціальностей.

Розмитість і невизначеність ідейних орієнтирів, духовна порожнеча, незадовільна фізична підготовка, невідповідність рівню технічних знань і навиків для освоєння військової техніки, знецінення престижу військової служби, низький рівень соціальних мотивів готовності до служби у війську, правовий нігілізм, низька національна самосвідомість багатьох призовників віддзеркалюють недоліки нашої освіти, охорони здоров'я, культури, соціально-культурної сфери і всього нашого суспільства.

Готовність нашої молоді до служби у війську низька, процеси формування патріотичної свідомості молодого покоління складні і суперечливі, детерміновані соціальними умовами, політичними і етнічними чинниками.

Можна назвати багато причин цього явища, але звести їх можна в основному до відсутності чіткої програми підготовки молоді до військової служби

Прийняття Національної програми патріотичного виховання населення, формування здоровою способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства (Постанова Кабінету Міністрів № 1697 від 15.09.1999 р.), Указу Президента України від 04.09.1998 р. №981/98 «Про концепцію виховної роботи у Збройних Силах та інших військових формуваннях України», Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді України», Указу Президента України №1284/9 від 06.10.1999 р. «Про

першочергові заходи щодо реалізації державної молодіжної політики та підтримки

молодіжних громадських організацій, Указу Президента України від 27.04.1999 р. «Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян», «Положення про допризовну підготовку» сприятиме значному поліпшенню справи.

Актуальність військово-патріотичної роботи серед молоді обумовлена в першу чергу історичним фактором – багатовіковим цілеспрямованим нищенням національної свідомості народу, самої ідеї державності і незалежності України, фальсифікацією її історії, пригнобленням культури і мови, які є фундаментом патріотизму кожного народу.

Відповідно до статті 11 Закону України «Про Збройні Сили України» військово-патріотичне виховання військовослужбовців здійснюється на національно-історичних традиціях народу України. Це означає, що патріотизм нашої молоді повинен будуватися на фундаментальному знанні своєї історії та культури, героїчних традиціях воїнів Руси-України, запорозького козацтва, січових стрільців. Ми повинні зробити своїм надбанням мужність і самовідданість борців із німецьким фашизмом і сталінським тоталітаризмом, жертвовну працю правозахисників 60-70 років і борців за українську державність 80-90 років. Все прогресивне демократичне, що служило самозбереженню українською народу і відродженню України ми повніші зберегти для себе і наших нащадків.

Велике значення у виховній роботі має утвердження серед молоді національно-державницької ідеології. Під українським національно-державницьким патріотизмом розуміється не ідеологія якоїсь партії чи певної верстви людей, а система цінностей всього народу України. Вона вбирає в себе національні, культурні, релігійні, фахові й інші інтереси різних груп населення. В центрі національно-державницького патріотизму лежать ідея свободи (державної незалежності) української нації та ідея вільного демократичного суспільства.

Перша дає свободу дій народові в цілому, друга сприяє вільному розвитку кожної особистості зокрема.

Невисокий рівень військово-технічної, фізичної та психологічної підготовки допризовників – це значною мірою наслідок прорахунків у військово-технічній орієнтації молоді. Для досягнення позитивних результатів робота в школі повинна проводитися у таких напрямках:

- розкриття спального змісту та обґрунтування необхідності служби у Збройних Силах України;
- формування та розвиток у молоді готовності до виконання військового обов'язку та особистої відповідальності за захист Україн-

ської держави;

- формування правової свідомості, особистих якостей, необхідних для військової служби і подальшої праці у суспільстві;
- надання кваліфікованої допомоги допризовникам, які вирішили навчатися у військових вищих навчальних закладах у виборі виду Збройних Сил чи роду військ та конкретної військової спеціальності з урахуванням їх побажань, здібностей, фізичних та психологічних даних.

У своїй роботі ми повинні враховувати, що потреби суспільства у військовій діяльності по-різному усвідомлюються молоддю, а відтак відрізняється і ставлення до служби у Збройних Силах України. Отже, структура мотивів юнацтва повинна особливо вивчатись викладачами ДПЮ з метою позитивного впливу на неї. Треба пам'ятати, що саме система мотивів визначає соціально-психологічну готовність патріотичну свідомість молоді. Вся робота по військово-патріотичному вихованню повинна бути направлена на формування у молоді позитивної мотивації до виконання патріотичного обов'язку – захисту незалежної України.

З метою забезпечення високої ефективності військово-патріотичної роботи, піднесення її якості та впливу на допризовну молодь необхідно:

- практикувати залучення військовослужбовців запасу до військово-патріотичного виховання і підготовки молоді до служби в армії.
- практикувати проведення занять у школах, ПТУ із залученням кадрових офіцерів та використанням навчально-матеріальної бази військових частин.
- відновити систему молодіжних військово-оздоровчих таборів, військово-спортивних і патріотичних організацій типу «Пласт», «Сокіл». ТСОУ під керівництвом військових проявляти постійне піклування про їх оснащення та матеріально-технічне забезпечення з урахуванням інтересів держави та молодіжних громадських організацій;
- ефективно використовувати матеріально-технічну базу Товариства сприяння обороні України
- ввести у практику проведення місячника оборонно-масової роботи присвяченою роковинам Збройних Сил України;
- для відродження духовності, вивчення історії, культури, традицій підвищення рівня національної самосвідомості молоді організовувати гуртки українознавства, краєзнавчі, історичні музеї та клуби;
- розвивати і зміцнювати військово-шефські зв'язки з громадськими організаціями та об'єднаннями, органами державної влади творчими

організаціями військовими частинами використовувати їх потенціал і вносити при потребі корективи в процес виховання молоді;

- ширше практикувати в роботі і допризовною молоддю екскурсії у військові частини, запрошення молоді, старшокласників на прийняття присяги у військових частинах, проводи солдатів додому після закінчення служби, проводи в армію;

- створити гуртки з оборонно-прикладних видів спорту із залученням до роботи з молоддю військовослужбовців та відставних офіцерів;

- у виховній роботі використовувати Дні призовника, зльоти солдатських матерів, уроки мужності, спортивні змагання з військово-прикладних та технічних видів спорту, огляди-конкурси військово-спортивних Організацій типу «Джур», «Січ» і «Сокіл», Дні відчинених дверей у військових частинах;

- становити постійний догляд за військовими похованнями, місцями пам'ятних битв;

- посилити роботу направлену на попередження призовників про відповідальність за ухилення від служби у війську.

Планування допризовної підготовки і патріотичного виховання на навчальний рік

№	Зміст роботи	Термін виконання	Відповідальні	Примітка
1	2	3	4	5
I. Керівництво допризовної підготовки і військово-патріотичним вихованням				
1.	Засідання педради: «Стан організації військово-патріотичного виховання та допризовної підготовки»	Листопад	Директор	
2.	Розробити встановлені керівними документами накази і плани з організації та проведення допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання учнів.	До 10.09	Директор заст.дир. викл. ДПЮ	
3.	Здійснювати контроль: - за якістю проведення занять з допризовної підготовки і основ медичних знань; - та виконанням статутних вимог на уроках фізкультури і допризовної підготовки; - за якістю засвоєння програми	Протягом року протягом року При контролі	Директор Директор Директор	

	допризовної підготовки учнями.	ДПЮ		
4.	Перевірка наявності і технічного стану навчальної зброї, малокаліберних гвинтівок та патронів до них	Один раз на квартал	Директор	
5.	Підготувати і подати у відділ освіти і РВК (ОМВК) звіт про стан допризовної підготовки за навчальний рік	До 1.06.	Директор, викл. ДПЮ	
6.	Підготовка навчально-матеріальної бази, екіпіровки учнів до навчально – польових зборів.	Березень Квітень	Викл. ДПЮ	
7.	Створити раду з військово-патріотичною виховання учнів, спланувати і організувати її роботу	Вересень	Заст. дир. викл. ДПЮ	
8.	Підготовка і проведення Дня цивільної оборони	Березень	Директор нач. шт. ЦО	

II. Заходи з покращення якості і ефективності уроків допризовної підготовки.

1.	Створити методичну комісію з допризовної підготовки фізкультури, основ медичних знань і психолога, спланувати і організувати її роботу.	Вересень	Директор	
2.	Спланувати і організувати методичні заняття з командирами взводів і відділень.	До 15.09.	Викл. ДПЮ	
3.	На нараді при директорові обговорити заходи з підготовки та проведення триденних навчально-польових зборів з юнаками та стрільби з АК.	Березень	Директор, викл. ДПЮ	
4.	Спланувати і організувати додаткові заняття з учнями та роботу з обдарованими дітьми.	Постійно	Викл. ДПЮ	
5.	Організувати показ навчальних і хронікально-документальних фільмів з ДПЮ і військово-патріотичного виховання.	Один раз на місяць	Заст. дир. викл. ДПЮ	
6.	Організувати тематичний контроль знань з ДПЮ	Один раз на місяць	Викл. ДПЮ	

III. Військово-патріотична та позакласна робота.

1.	Урочистий збір учнів присвячений початку навчального року. Зачитка наказу учням про початок навчання з ДПЮ.	1.09.	Директор Заст.дир.	
2.	Провести урок-лекцію з учнями «Конституція в моєму житті»	1.09	Заст. дир. Кл. керівн.	
3.	Організувати диспути, бесіди «Етика та поведінка військово-службовців», «Юридична відповідальність за злочини та правопорушення», «Правовий та моральний аспекти «права війни» на сучасному етапі».	Протягом року	Викл. ДПЮ Представник військо-мату	
4.	Робота оборонно-масових і військово-технічних гуртків, спортивних секцій: - юний стрілець (8-9 кл.); - влучний стрілець (10 кл.). - стрілецький гурток з підготовки спортсменів-розрядників; - туристичний; - юний технік; - моделювання; - спортивні секції.	Два рази на тижд. Один раз. на тижд. Два рази на тижд.	Викл. ДПЮ Вчитель фізкультури	
5.	В рамках руху «Моя земля – земля моїх батьків» організувати роботу краєзнавчої експедиції «Краса і біль Вінниччини», організувати колективну творчу справу навчального закладу «Подільський край – моя земля», розподілити завдання по класах, групах.	На початку навчального року	Заст. директора, кл. керівники	
6.	Організувати роботу загонів милосердя	Вересень-жовтень	Заст. дир., кл.керівн.	
7.	Організувати роботу клубу «Майбутній воїн»	Вересень-жовтень	Викл. ДПЮ	
8.	Організувати роботу творчого клубу «Пошук»	Жовтень	Заст. директора	
9.	Провести тиждень допризовної молоді, присвячений річниці	Жовтень	Заст. директора,	

	визволення України		кл. керівн	
10.	Бесіди, зустрічі з представниками влади, ветеранами школи, конференції, присвячені річниці незалежності України	Протягом року	Заст. директора, кл. керівн.	
11.	Бесіди, зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни, присвячені річниці визволення України від фашистських загарбників.	Жовтень	Заст. директора, кл. керівники	
12.	Взяти участь у місцевому л/а кросі 10-11 класів	Вересень, травень	Викл. ДПЮ викл. фізк.	
13.	Бесіди, зустрічі з воїнами різних родів військ у дні їх професійних свят.	Протягом року	Викл. ДПЮ, кл. керівники	
14.	Екскурсії у підшефну військову частину	Протягом року	Викл. ДПЮ кл. керівн.	
15.	Місячник оборонно-масової роботи, присвячений річниці Збройних Сил України (за окремим планом)	Грудень	Заст. дир., кл. керівн. Викл. ДПЮ	
16.	Екскурсії на меморіал Вічної Слави, у краєзнавчий музей, походи по рідному краю.	Протягом року	Заст. дир., кл. керівн. викл. ДПЮ	
17.	Тиждень військово-патріотичної роботи, присвячений річниці визволення від фашистських загарбників міста, села, району	Відповідно до дати	Заст. директора, кл. керівн. Викл. ДПЮ	
18.	Відповідно до Указів Президента України «Про відродження історико-культурних та господарських традицій Українського козацтва», «Про відзначення Дня Українського козацтва» провести заходи: - екскурсії до місцевих козацьких могил або пам'яток козацької слави; - збір документів, матеріалів, підготовка до історико-краєзнавчої конференції «Поділля-край козацький»; - конкурс козацької пісні і строю; - провести змагання з програми козацьких забав під девізом:	Протягом року	Заст. директора, кл. керівники, викладачі, керівники гуртків	

	«Козацькому роду нема переводу»; - тематичний вечір «Козацької слави повік не забудем»; - теоретична конференція «Запорізька Січ» - лекція на тему «Українське війсь- ко періоду козаччини»			
	- бесіди: а) Запорізьке військо: структура, озброєння; б) принципи побудови та духовний вишкіл; в) бойові традиції козаків			
19.	Провести вахту Пам'яті, присвячену річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні.	Травень	Кл. керівн., викл. ДПЮ	
20.	Провести тиждень, присвячений річ- ниці від дня народження Т.Шевченка	Березень	Кл. керівники	
21.	Організувати зустрічі з воїнами в\ч, представниками військових навчаль- них закладів, курсантами військових закладів – випускниками школи.	Протягом року	Кл. керівники, викл. ДПЮ	
22.	Провести бесіди «Закон України про загальний військовий обов'язок і військову службу», «Про альтерна- тивну (невійськову) службу», «Кодекс поведінки учасників бойових дій».	Грудень Квітень	Викл. ДПЮ, представн. військом.	
23.	Організувати листування з військо- вими частинами, у яких проходять службу випускники школи (ПТУ)	Протягом року	Кл. керів- ник, викл. ДПЮ	
24.	Провести уроки мужності «Це треба не мертвим це треба живим», «В житті завжди є місце подвигу»	Жовтень, лютий, травень	Кл. керівн., викл. ДПЮ	
25.	Вечори пам'яті «Вклонімося і мертвим і живим»	Жовтень, квітень	Кл. керівники	
26.	Лінійки Слави «Ніхто не забутий – ніщо не забуто»	Квітень, травень	Заст. дир., кл. керівн.	
27.	Провести диспути на тему «Як я	Грудень,	Кл. керівн.,	

	розумію особисту відповідальність та захист Батьківщини», «Будемо гідні слави героїв»	березень	викл. ДПЮ	
28.	Провести спартакіаду допризовної молоді	Квітень, травень	Викл. ДПЮ, фізк-тури	
29.	Підготовка учнів та прийняття участі команд школи (ПТУ) в міських змаганнях зі стрільби, військово-прикладних видів спорту, спартакіадах допризовної молоді.	Вересень-квітень	Викл. ДПЮ, фізк-тури	
30.	Проведення змагань: - зі стрільби і малокаліберної гвинтівки; - з піднімання гирі; - з метання гранати; - з подолання смуги перешкод; - з цивільної оборони; - кросу 3000 м; - з підтягування на перекладині; - з бігу на 100 м; - із стрибків у довжину; - з комплексної силової справи; - з човникового бігу 10х10м.	Протягом року	Викл. ДПЮ, фізкульт.	
31.	Випуск стінгазети «Допризовник»	Щоміс-но	Редколегія	
32.	Військово-спортивне свято, присвячене закінченню навчального року з допризовної підготовки (за окремим планом)	травень	Заст. дир., викл. ДПЮ, фізк-тури	

IV. Створення і удосконалення навчально-матеріальної бази з допризовної підготовки

1.	Ремонт і оснащення наочними засобами стрілецького тиру.	Вересень	Заст. дир. Викл. ДПЮ	
2.	Ремонт і оснащення кабінету допризовної підготовки.	Вересень	Заст. директ., викл. ДПЮ	
3.	Ремонт і оснащення гімнастичного містечка, тактичною поля, смуги перешкод, стройового майданчика.	Травень, червень	Заст. директ., викл. ДПЮ	
4.	Ремонт і оснащення обладнанням та наочними засобами спортивної зали	Травень, червень	Заст. директора, викл. ДПЮ,	

			фізк-тури	
--	--	--	-----------	--

Примітка: загальношкільні (загальноучилищні) заходи входять до річного плану навчального закладу, а заходи, які проводяться в класах (групах) плануються класними керівниками.

Система військово-патріотичного виховання в школі

Учні молодшого шкільного віку			Учні середнього шкільного віку			Учні старшого шкільного віку		
На уроках та в позаурочний час			Тижні здоров'я у школі			Робота групи інформаторів		
Гуртки з предметів			Уроки гуманітарного циклу			Дні родів військ у школі		
Лінійки, конкурси та змагання «Козацькому роду нема переводу»			Гуртки по предметах			Прикладна фізична підготовка		
Конкурси творів, віршів, пісень, малюнків			Стрілкові гуртки			На уроках ДПЮ, фізкультури, в позаурочний час		
Обговорення книг, кінофільмів			Лінійки інформації дні пам'яті			Спортивні секції		
			Позакласна робота класних керівників			Спартакіади допризовної молоді		
						Ведення рубрики «Люди обов'язку і честі»		
						Військово – спортивне свято		
Тижні військово-патріотичної роботи, козацької слави, тижні пам'яті								
Клуб «Служу народу України»								
Зал бойової слави	Рубрика «Люди обов'язку і честі»	Пошукова робота	Стрілкова підготовка	Прикладна фізична підготовка	Вивчення історії ЗСУ	Військово-технічна підготовка		

Система військово-патріотичного виховання в ПТУ

Пед. рада ПТУ Рада ПТУ з військово- патріотичного виховання	Заст. директора з виховної роботи викладач допризовної підготовки	Класні керівники викладачі, майст- ри виробничого навчання Організація учнівської молоді	Методоб'єднання класних керівників Методоб'єднання викладачів Первинна організація ТСОУ			
Місячник оборонно-масової роботи, тижні військово-патріотичної роботи, допризовної підготовки, козацької слави, пам'яті						
Морально- психологічна підготовка		Військово- технічна підготовка	Прикладна фізична підготовка			
На уроках суспільно-історичного та гуманітарного циклу, в позаурочний час		Підготовка спеціалістів з військових професій	На уроках допризовної підготовки, фізкультури в позаурочний час			
Гуртки з предметів		Гуртки з предметів	Спортивні секції			
Уроки мужності. лінійки слави, вечори пам'яті, тематичні вечори «Козацькому роду – нема переводу»		Технічні гуртки, секції	Спартакіади допризовної молоді змагання з військово-прикладних видів спорту			
Конкурси творів, віршів, пісень, малюнків		Заняття в навчальних секціях ТСОУ	Військово-спортивні свята			
Обговорення книг, кінофільмів, теоретичні конференції		Військово-патріотичні школи і об'єднання козацького спрямування	Воєнізовані походи, заходи, пов'язані зі спортивним надбанням козаків			
Клуб, лекторій майбутнього воїна						
Військово-шефська робота екскурсії у військові частини						
Краєзнавча експедиція «Краса і біль Вінниччини»						
Пошукова робота	Робота загонів милосердя	Зустрічі з ветеранами війни і праці	«Мальовнича Вінничина»	«Місцями бойової слави»	«Свята спадщина»	«З попелу забуття»

Документи з ДПЮ

Додаток до наказу Управління освіти Вінницької області № 128 від
11.11.96 р.

Планування

1. Потижневий план.
2. Плани-конспекти.
3. Розділ річного плану роботи школи (ПТУ) ДП та військово-патріотичне виховання.
4. План роботи методкомісії ДП, ФК та ОМЗ.
5. План удосконалення НМБ та ДПЮ.
6. План спільних заходів школи, ПТУ і в\ч.
7. План роботи оборонно-масових гуртків.
8. План самоосвіти викладача ДП.
9. План підготовки польових занять.
10. План підготовки і проведення «Дня ЦО».
11. Підготовка і проведення військово-спортивного свята.

Облікові та звітні документи

1. Підсумковий звіт з ДПЮ.
2. Список юнаків, які закінчили курс ДПЮ.
3. Книга відвіданих уроків.
4. Журнали перевірки сигналізації.
5. Книга обліку та посування зброї.
6. Книга видачі боєприпасів.
7. Книга обліку позакласної роботи з ДП.
8. Класні журнали.
9. Відомість про видачу та акти про списання боєприпасів.

Накази з ДПЮ

1. Про організацію і проведення ДПЮ в новому навчальному році.
2. Про призначення командирів взводів та відділень.
3. Про проведення стрільби із м\гв чи АК.
4. Про проведення «Дня ЦО» в школі, ПТУ.
5. Про підготовку і проведення польових занять
6. Про покладання обов'язків та відповідальності за облік, збереження зброї та боєприпасів.
7. Про закінчення вивчення курсу ДП.

Перелік основних керівних документів з ДП

Конституція України, Закон України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу», Закон України «Про Збройні сили України», Закон України «Про альтернативну (невійськову) службу», «Положення про допризовну підготовку», Програма допризовної підготовки, Статути ЗСУ, Інструкція про збереження зброї, Інструкції по

НМБ, Інструкція з техніки безпеки, Папка з ДПЮ, Накази та ін.

Наказ № _____
По ЗОШ (ПТУ) № _____
від (число, місяць, рік)

Про організацію і проведення допризовної підготовки юнаків у _____ навчальному році.

1. Відповідно з Законом України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» і «Положення про допризовну підготовку» з 1 вересня _____ року розпочати вивчення ДПЮ з учнями 10-11 класів (груп).
2. Викладачу ДПЮ (військове звання та прізвище) розробити потижневий план проходження тем та розділів. Заняття проводити (по 1-2 годині на тиждень) з розрахунком повного виконання програми до (вказати дату).
3. До (вказати дату) закінчити роботу з удосконалення навчально-матеріальної бази так, щоб вона відповідала вимогам Положення про ДПЮ.
4. До (вказати дату) з усіма учнями опрацювати інструкції з охорони праці на заняттях з ДПЮ і прийняти залік під підпис.
5. На заняттях класи називати взводами.
10-А (група) – 1 взвод.
10-Б (група) – 2 взвод і т.д.
6. Командирами взводів та відділень призначити:
1 взводу – (прізвище, ім'я)
1 відділення – (прізвище, і'мя)
2 відділення – (прізвище, і'мя) і т.д.
7. Місце командирів визначити викладачу ДПЮ згідно стрийовому статуту Збройних Сил України.
8. Польові заняття (збори) провести на базі (вказати на якій) згідно додаткових вказівок рай(міськ)вно та рай(міськ)військкомату по закінченню вивчення курсу ДПЮ.
9. Стрільби з автомата Калашнікова бойовими набоями провести під час польових занять (зборів) згідно розпорядження рай(міськ)військкомату.
10. Заняття з основ медичних знань з учнями (дівчатами) проводити вчителю (прізвище) по 1-2 годині в 10 (11) класах (групах) згідно програми з основ медичних знань та цивільної оборони (Київ, 93 р.).
11. В кінці навчального року провести свято з приводу закінчення вивчення курсу ДПЮ. План підготовки і проведення свята здати заступнику директора з виховної роботи (прізвище) до (дата).

12. До дня Збройних Сил України провести тиждень (місячник) оборонно-масової роботи (план виконання розробити заступнику директора з виховної роботи).
13. Створити раду з військово-патріотичного виховання учнів у складі:
 - Голова ради –
 - Заступник голови –
 - Члени ради –
14. Для підвищення фахового та методичного рівня створити предметно-методичну комісію у складі викладача ДПЮ, вчителя фізкультури, вчителя основ медичних знань, шкільною психолога. Засідання комісії проводити згідно плану не менше 4 рази на рік.
15. Викладачу ДПЮ надавати один день на тиждень (вказати день) для методичної самопідготовки, виконання індивідуальних завдань вдосконалення НМБ.
16. Для створення музею школи створити редколегію у складі:
 - Голова редколегії –
 - Заступник голови –
 - Члени редколегії –
17. Створити і організувати роботу оборонно-масових, військово-технічних і спортивних гуртків (Вказати гуртки і часи їх роботи).
18. День цивільної оборони проводити 2 рази на навчальний рік (вказати коли) із залученням всіх учнів та працівників школи. Відповідальність покласти на начальника штаба ЦО школи (прізвище). План підготовки і проведення днів ЦО розробити і подати начальнику ЦО школи до (дата).
19. Відповідальність за збереження та облік зброї в т.ч. пневматичної та військового майна покласти на викладача ДПЮ (прізвище).
20. Охорону кімнати зі зброєю у нічний час покласти на сторожів школи (вказати прізвища) і здійснювати згідно інструкції про охорону кімнат зберігання зброї.
21. Навчально-матеріальну базу для підтримання її в належному стані закріпити за класами:
 - військовий кабінет - _____ клас
 - стрілецький тир - _____ клас
 - стройовий майданчик - _____ клас і т.д.
22. Контроль за виконанням даного наказу покласти на (вказати).

Директор школи (ПТУ)

(підпис)

Ознайомлені:

Перед проведенням стрільб

1. На підставі акта прийому стрілкового тиру і дозволу РВВС на його експлуатацію видати наказ про введення в експлуатацію стрілкового тиру школи. Видавати накази необхідно на проведення кожної стрільби (в тому числі з пневматичної зброї). Стріляти у шкільному тирі можна тільки із зброї, вказаної в наказі директора школи.
2. До стрільби допускаються учні, які вивчили і склали заліки з інструкції з охорони праці, знають матеріальну частину зброї, уміють з нею поводитися, виконувати команди і прийоми приготування до стрільби, огляду зброї. Перед кожною стрільбою з учнями проводиться інструктаж з охорони праці з відповідним записом і особистим підписом учня в журналі інструктажу.
3. Відповідальність за знання і виконання інструкції з охорони праці, організації і проведення стрільб покладається на викладача ДПЮ.
4. Стрільба дозволяється тільки із справної, приведеної до нормального стану зброї. При проведенні стрільб в закритих тирах вогневий рубіж має бути обладнаний бійницями.
5. Вільні від стрільби учні повинні перебувати у спеціально відведеному місці і підтримувати встановлений порядок.

Під час проведення стрільб.

1. На вихідному і вогневому рубежах учні діють тільки за командою керівника стрільби.
2. Стороннім забороняється бути на вогневому рубежі протягом всієї стрільби.
3. Видача набоїв учням проводиться викладачем ДПЮ на вихідному рубежі (з метою попередження випадкових пострілів можна видавати набої на вогневому рубежі).
4. Зброя учням видається керівником стрільби на вихідному рубежі. У всіх випадках зброя заряджається тільки на вогневому рубежі та командою викладача ДПЮ.
5. На вогневому рубежі зброю направляти тільки в напрямку вказаної вам мішені, забороняється направляти в бік, в тил, прицілюватися навіть із незарядженої зброї в людей.
6. Вести вогонь можна тільки після перевірки керівником готовності

учнів до стрільби і тільки за його командою «Зміна, вогонь», при цьому піднімається червоний прапор (включається червоний ліхтар).

7. Не дозволяється вести перехресний вогонь у мішені і стріляти одночасно з різних видів зброї. Забороняється вести стрільбу при піднятому білому прапорі (білому ліхтарі) і після команди «Стій».
8. Негайно припинити стрільбу при появі у зоні вогню людей або тварин.
9. Після закінчення стрільби зброю розрядити, пред'явити викладачу ДПЮ відкритий затвор гвинтівки для огляду, закрити затвор і зробити контрольний постріл. Забороняється йти до мішені або на вихідний рубіж (в тил) до огляду зброї.
10. Зміна, яка відстрілялася, повинна зібрати гільзи і разом з невитраченими набоями здати їх (з відміткою) керівнику стрільби. Учні, які виконали стрільби, із зброєю і під керівництвом викладача ДПЮ йдуть до мішені до її огляду. Забороняється під будь-яким приводом залишати зброю на вогневому рубежі.
11. При одержанні зброї або передачі необхідно переконатися в тому, що вона не заряджена.
12. Забороняється заряджати зброю і відкривати вогонь з будь-якого місця, крім вогневого рубежа, залишати зброю без догляду, брати чужу зброю.

Після стрільби:

1. Викладачу ДПЮ перевірити зброю і невитрачені набой.
2. Покласти зброю в чохла (футляри) або у спеціальні ящики і під наглядом викладача ДПЮ доставити у кімнату для зберігання зброї, здати під охорону зброю і невитрачені набой.
3. Чистити і змащувати зброю, коптити мушки треба тільки під контролем викладача ДПЮ доставити у спеціально відведеному місці.

Дії у аварійних ситуаціях:

1. Негайно припинити стрільбу.
2. При пораненні надати першу долікарняну допомогу потерпілому і терміново доставити його в лікарню.

Викладач ДПЮ _____
(підпис)

Відповідальний _____
за охорону праці _____
в школі (ПТУ) _____
(підпис)

Наказ

По ЗОШ (ПТУ) №

від (число, місяць, рік)

Про підсумки _____ - _____ н. р.

з допризовної підготовки

Програма ДПЮ 10-11 класів (груп) виконана. Успішність в 10 класах (групах) складає _____ % в 11 _____ %.

Юнаки 11-го класу (групи) успішно засвоїли програму навчально-польових зборів (занять).

Всі юнаки 11 класів (груп) закінчили курс ДПЮ з позитивними оцінками, а _____ юнаків отримали оцінку «**відмінно**».

Наказую:

1. Вважати такими що закінчили курс ДПЮ по 140 годинній програмі учнів 11-х класів (груп) з такими результатами:

1. Карасьов Володимир	«добре»
2. Менько Анатолій	«відмінно»
3. Остапчук Микола	«задовільно»

2. За досягнуті відмінні успіхи з ДПЮ, активну участь у суспільній роботі та високу дисциплінованість

Нагородити грамотою:

1. Менька Анатолія

2.

3. Рекомендувати до вступу у військові інститути:

1 Менька Анатолія

2.

4. Заступнику директора направити витяг з наказу з підсумковими оцінками з ДПЮ з включенням пунктів 1, 2, 3 у військовий комісаріат та відділ (управління) освіти.

Директор

Наказ № _____

від «___» _____ 20 р. №

Про проведення військово-спортивного свята з нагоди закінчення вивчення курсу допризовної підготовки.

У відповідності з Положенням про допризовну підготовку

НАКАЗУЮ

1. Військово-спортивне свято провести _____ травня 20 р. за участю педагогічного колективу, учнів школи, представників шефів і батьків учнів. Свято розпочати із урочистого шикування всього особового складу, виносу прапора й оголошення наказу директора школи про

закінчення навчання з ДПЮ.

2. У спортивну програму свята включити змагання з виконання стройових прийомів практичних дій за обсягом програми ДПЮ.

До участі в змаганнях залучити команди в складі ____ чол. від кожного класу. Кожного учасника команди допустити до змагань тільки з одного виду.

3. Для організації та проведення свята призначити організаційний комітет у складі:

Голова – заступник директора з виховної роботи _____.

Члени – викладач ДПЮ _____

вчитель фізкультури _____

заст. директора з господарської частини _____

голова профспілки _____

4. Організаційному комітету розробити і до _____ квітня подати на затвердження план проведення військово-спортивною свята, програму та умови змагань по зазначених вище розділах.

До травня підготувати зі складу учнів суддівську колегію та необхідну документацію, також місце для проведення змагань та їх матеріальне забезпечення.

5. Викладачу ДПЮ, вчителю фізкультури, вчителю основ медичних знань та класним керівникам організувати підготовку учнів до наступного військово-спортивного свята у відповідності з програмою його проведення.

6. Заст. директора з виховної роботи до _____ травня оформити місце урочистого шикування та проведення змагань гаслами, радіофікувати стадіон. Організувати фотографування в ході змагань.

7. Організувати медичне забезпечення свята та роботу буфета в районі змагань.

8. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника директора з виховної роботи.

Директор школи _____

Статути Збройних сил України.

Затверджені Законами України від 24 березня 1999 р. № 548-XIV; № 551-XIV; № 550-XIV; № 549-XIV

Стройовий статут

1. Строї та управління ними.

1. **Стрій** - визначене Стройовим статутом Збройних Сил України розміщення військовослужбовців, підрозділів і частин для їхніх спільних дій у пішому порядку та/або на машинах.

2. **Шеренга** - стрій, у якому військовослужбовці розміщені один біля одного на одній лінії.
3. **Лінія машин** - стрій, у якому машини розміщені на одній лінії одна біля одної.
4. **Фланг** - правий (лівий) край строю. Під час поворотів строю назви флангів не змінюються.
5. **Фронт** - бік строю, до якого військовослужбовці повернені обличчям, а машини - лобовою частиною.
6. **Тильний бік строю** - бік, протилежний фронту.
7. **Інтервал** - відстань по фронту між військовослужбовцями (машинами), підрозділами та частинами.
8. **Дистанція** - відстань у глибину між військовослужбовцями (машинами), підрозділами та частинами.
9. **Ширина строю** - відстань між флангами.
10. **Глибина строю** - відстань від першої шеренги (військовослужбовця, що стоїть попереду) до останньої шеренги (військовослужбовця, що стоїть позаду), а під час дій на машинах - відстань від першої лінії машин (машини, що стоять попереду) до останньої лінії машин (машини, що стоять позаду).
11. **Двошеренговий стрій** - стрій, у якому військовослужбовці однієї шеренги розміщені за військовослужбовцями іншої шеренги на відстані одного кроку (витягнутої руки, покладеної долонею на плече військовослужбовця, що стоїть попереду). Шеренги поділяються на першу та другу. Після повороту строю назви шеренг не змінюються.
Ряд - два військовослужбовці, що стоять у двошеренговому строю один за одним. Якщо за військовослужбовцем першої шеренги не стоїть військовослужбовець другої шеренги, такий ряд називається неповним; останній ряд завжди має бути повним. Після повороту двошеренгового строю кругом військовослужбовець неповного ряду самостійно стає у першу шеренгу.
12. **Одношеренговий (шеренга)** і двошеренговий строї можуть бути зімкнутими або розімкнутими.
 У зімкнутому **строю** військовослужбовці в шеренгах розміщені по фронту один від одного з інтервалами на ширину долоні між ліктями.
 У **розімкнутому строю** військовослужбовці в шеренгах розміщені по фронту один від одного з інтервалами на один крок або з інтервалами, які визначає командир.
13. **Колона** - стрій, у якому військовослужбовці або підрозділи (машини) розміщені один (одна) за одним (одною) на дистанціях, установлених цим Статутом або командиром.
 Колони можуть бути вишикувані по одному, по два, по три, по чотири та більше військовослужбовців.

Колони застосовуються для шикування військовослужбовців, підрозділів і частин у похідний або розгорнутий стрій.

14. Розгорнутий стрій - стрій, у якому військовослужбовці, підрозділи (машини) вишикувані на одній лінії по фронту в одношеренговому чи двошеренговому строю (в лінію машин) або в лінію колон з інтервалами, встановленими Статутом або командиром. Розгорнутий стрій застосовується для проведення перевірок, розподілу, оглядів, парадів, а також в інших необхідних випадках.

15. Похідний стрій - стрій, у якому підрозділ вишикуваний у колону або підрозділи в колонах вишикувані один за одним на дистанціях, установлених Статутом або командиром. Похідний стрій застосовується для пересування підрозділів, проходження урочистим маршем або з піснею та в інших необхідних випадках.

16. Напрямний - військовослужбовець (підрозділ, машина), що рухається на чолі строю у визначеному напрямку. За напрямним має переміщуватися решта військовослужбовців (підрозділів, машин).

Замикаючий - військовослужбовець (підрозділ, машина), який рухається останнім у колоні.

Лінійний - військовослужбовець, призначений для позначення лінії шикування підрозділів і частин, а також лінії проходження урочистим маршем.

17. Управління строєм здійснюється командами й розпорядженнями, які подає командир голосом, сигналами та особистим прикладом і які передаються за допомогою технічних та рухових засобів. Команди та розпорядження можуть передаватися колоною через командирів підрозділів (старших машин) і спостерігачів. У строю старший командир перебуває там, звідки йому зручніше командувати. Інші командири здійснюють управління, залишаючись на місцях, установлених Статутом або старшим командиром.

Командирам підрозділів від роти й вище в похідному строю батальйону та полку дозволяється виходити із строю лише для подання команд і перевірки їх виконання.

Управління в машині здійснюється командами й розпорядженнями, які подаються голосом і з допомогою засобів внутрішнього зв'язку.

18. Команди поділяються на підготовчу та **виконавчу**, проте можуть бути лише виконавчі.

Підготовча команда подається чітко (виразно), гучно і протяжно, щоб військовослужбовці зрозуміли, яких дій вимагає від них командир.

За підготовчою командою військовослужбовці, які перебувають у

строю, приймають стройове положення, під час руху переходять на стройовий крок, а поза строем повертаються в бік начальника й приймають стройове положення.

Додаток 3 до Статуту внутрішньої служби (стаття 10)

Перелік військових звань Збройних Сил України

Армійські звання	Флотські звання
Рядовий склад	
Рядовий	Матрос
Старший солдат	Старший матрос
Сержантський і старшинський склад	
Молодший сержант	Старшина 2 статті
Сержант	Старшина 1 статті
Старший сержант	Головний старшина
Старшина	Головний корабельний старшина
Склад прапорщиків і мічманів	
Прапорщик	Мічман
Старший прапорщик	Старший мічман
Молодший офіцерський склад	
Молодший лейтенант	Молодший лейтенант
Лейтенант	Лейтенант
Старший лейтенант	Старший лейтенант
Капітан	Капітан-лейтенант
Старший офіцерський склад	
Майор	Капітан 3 рангу
Підполковник	Капітан 2 рангу
Полковник	Капітан 1 рангу
Вищий офіцерський склад	
Генерал-майор	Контр-адмірал
Генерал-лейтенант	Віце-адмірал
Генерал-полковник	Адмірал
Генерал армії України	

Примітка. До військових звань офіцерського складу медичної служби і юстиції додаються відповідно слова «медичної служби» і «юстиції». Наприклад, лейтенант медичної служби, майор юстиції. До військових звань сержантського і старшинського складу, складу прапорщиків і мічманів ці слова не додаються.

Військова присяга

Я, (прізвище, ім'я та по батькові), вступаю на військову службу і урочисто присягаю Українському народові завжди бути йому вірним і відданим, обороняти Україну, захищати її суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок, накази командирів, неухильно дотримуватися Конституції України та законів України, зберігати державну таємницю.

Присягаю виконувати свої обов'язки в інтересах співвітчизників.

Присягаю ніколи не зрадити Українському народові!

Бойовий прапор військової частини

1. Бойовий прапор військової частини Збройних Сил України є символом честі, доблесті, слави і зобов'язує кожного військовослужбовця Збройних Сил України віддано служити Українському народові, мужньо, вміло і непохитно боронити Українську державу, не шкодуючи свого життя.
2. Бойовий Прапор військової частини є почесним знаком, що визначає особливості її бойового призначення, історії та заслуг і свідчить про належність військової частини до Збройних Сил України.
3. Бойовий Прапор після сформування військової частини вручається їй від імені Президента України представником, призначеним Міністром оборони України.
4. Бойовий Прапор закріплюється за військовою частиною на весь час незалежно від зміни її найменування і номера. Зміни найменування військової частини вносяться до Грамоти Президента України, що видається під час вручення Бойового Прапора.
5. Бойовий Прапор завжди знаходиться зі своєю військовою частиною, а на полі бою – в районі бойових дій, в яких частина бере участь.
6. У разі втрати Бойового Прапора командир військової частини і військовослужбовці, що є безпосередніми винуватцями цього, несуть відповідальність згідно із законом.

Закон України про державні нагороди України

Стаття 6. Звання Герой України

Вищим ступенем відзнаки в Україні є звання Герой України.

Звання Герой України присвоюється громадянам України за здійснення визначного геройського вчинку або визначного трудового досягнення.

Герою України вручається орден «Золота Зірка» за здійснення визначного геройського вчинку або орден Держави - за визначні трудові досягнення.

Стаття 7. Ордени України

В Україні встановлюються такі ордени:

- орден князя Ярослава Мудрого I, II, III, IV, V ступеня – для нагородження громадян за видатні заслуги перед Україною в галузі державного будівництва, зміцнення міжнародного авторитету України, розвитку економіки, науки, освіти, культури, мистецтва, охорони здоров'я, за визначні благодійницьку, гуманістичну та громадську діяльність;

- орден «За заслуги» I, II, III ступеня – для відзначення видатних заслуг громадян в економічній, науковій, соціально-культурній, військовій, державній, громадській та інших сферах суспільної діяльності;

- орден Богдана Хмельницького I, II, III ступеня – для нагородження громадян України за особливі заслуги у захисті державного суверенітету, територіальної цілісності, у зміцненні обороноздатності та безпеки України;

- орден «За мужність» I, II, III ступеня – для відзначення військовослужбовців, працівників правоохоронних органів та інших осіб за особисті мужність і героїзм, виявлені при рятуванні людей, матеріальних цінностей під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, у боротьбі зі злочинністю, а також в інших випадках при виконанні військового, службового, громадянського обов'язку в умовах, пов'язаних з ризиком для життя;

- орден княгині Ольги I, II, III ступеня – для відзначення жінок за визначні заслуги в державній, виробничій, громадській, науковій, освітянській, культурній, благодійницькій та інших сферах суспільної діяльності, вихованні дітей у сім'ї.

Стаття 8. Медалі України

В Україні встановлюються такі медалі:

- «За військову службу Україні» – для нагородження військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, інших осіб за мужність і відвагу, самовіддані дії, виявлені у захисті державних

інтересів України;

- «За бездоганну службу» I, II, III ступеня - для нагородження осіб офіцерського складу і прапорщиків Збройних Сил України, рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Прикордонних військ України, військ Цивільної оборони, які досягли високих показників у бойовій і професійній підготовці, є взірцем вірності присязі та виконання військового (службового) обов'язку, успішно керують підлеглими, зразково виконують інші військові обов'язки;

- «Захиснику Вітчизни» – для нагородження ветеранів війни, осіб, на яких поширюється Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», осіб, які брали участь у визволенні України від фашистських загарбників, та інших громадян України за виявлені у захисті державних інтересів особисті мужність і відвагу, зміцнення обороноздатності та безпеки України.

Стаття 9. Відзнака «Іменна вогнепальна зброя»

Відзнака «Іменна вогнепальна зброя» встановлюється для нагородження офіцерського складу Збройних Сил України, Прикордонних військ України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Служби безпеки України, органів Міністерства внутрішніх справ України та державних службовців, які мають офіцерське звання, за визначні заслуги у забезпеченні обороноздатності України, недоторканності її державного кордону, підтримці високої бойової готовності військ, зміцненні національної безпеки, боротьбі зі злочинністю, захисті конституційних прав і свобод громадян, за бездоганну багаторічну службу, зразкове виконання військового та службового обов'язку, виявлені при цьому честь і доблесть.

Президент України Л. Кучма.

м. Київ, 16 березня 2000 р. № 1549-III

Календар пам'ятних дат

1 вересня – День Знань

Друга неділя вересня – День танкістів

14 жовтня – День Українського козацтва

28 жовтня – річниця повного визволення України від фашистської навали

3 листопада – День ракетних військ і артилерії

4 листопада – День прикордонних військ

6 грудня – День Збройних Сил України

- 12 грудня** – День сухопутних військ України
15 лютого – річниця виведення Радянських військ з Афганістану
23 лютого – День захисника Вітчизни
20 березня – День визволення міста Вінниці від німецько-фашистських загарбників
25 березня – День СБУ
26 березня – День визволення Вінниччини від німецько-фашистських загарбників
26 березня – День внутрішніх військ МВС України
9 травня – День Перемоги
22 червня – річниця від дня початку Великої Вітчизняної війни
28 червня – День Конституції України
1 серпня – День Військово-Морських Сил України
8 серпня – День військ зв'язку
24 серпня – річниця Незалежності України
Остання субота серпня – День авіації

Положення

про Методику організації лінії перевірки та оцінки допризовної підготовки навчально-виховного закладу області

Згідно Положення про допризовну підготовку пунктами 26, 27 передбачається раз на три роки перевіряти і оцінювати в навчальних закладах якість освоєння юнаками програми, методичної підготовки викладачів, стану навчально-матеріальної бази та організацію патріотичного виховання молоді.

Методика з організації перевірки та оцінки допризовної підготовки навчально-виховного закладу, яка стає керівним документом в роботі рай(міськ)військоматів та управлінь освіти при перевірці допризовної підготовки в навчально-виховних закладах області.

До Положення додається вищезгадана Методика.

Методика

організації перевірки та оцінки стану допризовної підготовки навчально-виховного закладу області (інструкція)

I. Загальні положення

Кожний навчально-виховний заклад підлягає перевірці допризовної підготовки (ДП) не менш як раз на три роки.

Перевірку здійснюють комісії Міністерства оборони України, Міністерства освіти України, військових округів, військових комісаріатів разом з органами освіти.

У кожній з зазначених систем складаються перспективні плани

перевірок на трирічний період з яких об'єкти перевірок (не менше третини) затверджуються щорічно рішенням центральних органів виконавчої влади.

Перевірка допризовної підготовки включає в себе перевірку якості освоєння юнаками Програми ДП, методичної підготовки викладачів ДП стану навчально-матеріальної бази (НМБ). організації патріотичного виховання молоді.

На кожну перевірку складається план, який доводиться до відома керівництва підлягаючих перевірці об'єктів за тиждень до початку перевірки для узгодження режиму роботи об'єктів та розкладу занять з планом перевірки.

За результатами перевірки складається акт, що затверджує керівник за дорученням якого проводилась перевірка. На місцях по закінченню роботи комісії членами комісії проводиться розбір стану ДП з залученням викладачів ДП (в масштабі міста, району) та керівного складу відповідального за стан ДП.

II. Перевірка та оцінка якості засвоєння юнаками програми ДП

Перевірці підлягають всі учні (крім відсутніх з поважних причин) перевіряючого класу (групи).

Кожний клас (група) перевіряється не менш як по 3-х розділах програми, серед яких обов'язковим має бути чи вогнева підготовка, чи прикладна фізична підготовка в обсязі вивченого матеріалу.

Перевірка проводиться методом контрольних занять викладачем ДП навчального закладу з можливими особливостями, які обговорюються з перевіряючим перед заняттям.

На кожен розділ складаються оціночні відомості з графами: теорія, практика, загальна оцінка. У відомості розділу, в якому програмою передбачено виконання нормативів, графа «практика» поділяється на номери, результат та оцінку.

Відомості після заповнення підписуються перевіряючим та викладачем ДП класу (групи).

При складанні плану перевірки треба дотримуватись принципу найбільшого охоплення програми, тобто – різних класів (груп) планувати різні розділи та нормативи.

Індивідуальні оцінки за розділ програми, загальні індивідуальні оцінки учня та оцінки за клас (групу) визначаються за методикою Програми ДП по 12-ти бальній системі оцінок.

При необхідності визначення оцінки за окремий розділ програми (для аналізу), вона виставляється як середньоарифметичне з індивідуальних оцінок класу (групи) чи в цілому навчально-виховного закладу з цього розділу.

III. Перевірка та оцінка методичної підготовки викладача допризовної підготовки

Методична підготовка викладача ДП оцінюється на контрольних заняттях та по якості розробки документів, необхідних для організації допризовної підготовки.

На контрольних заняттях оцінюється загальна орієнтація володіння програмою, контакт з учнями, реальність визначення рівня знань учнів.

Оцінка за контрольні заняття виставляється як середньоарифметичне з оцінок їх проведених занять та планом роботи комісії.

Оцінюється наявність та якість розробки документів (тижневий план, конспекти занять, розділ класного журналу «допризовна підготовка», накази, проекти яких готує викладач ДП.

IV. Перевірка та оцінка стану навчально-матеріальної бази

Перевірка та оцінка стану навчально-матеріальної бази допризовної підготовки здійснюється по чотирьох параметрах: наявність та повнота, відповідність призначенню та стан зберігання, добротність та естетичність виконання, використання в навчально-виховному процесі. Всі елементи навчально-матеріальної бази поділяються за впливом виконання програми на три групи:

I група - кабінет ДП, кімната зберігання зброї, тир, спортивна зала смуга перешкод.

II група - стройовий майданчик, місце днювального, місце для рукопашного бою, табельна зброя, переносне обладнання, військово-технічне майно згідно розрахункових норм.

III група - технічні засоби навчання, література, плакати, турнікети, макети.

V. Перевірка та оцінка патріотичного виховання молоді

Стан патріотичного виховання молоді навчально-виховного закладу оцінюється двобальною системою: «задовільно» чи «незадовільно». При цьому береться до уваги успішність юнаків з допризовної підготовки та їх дисциплінованість, якість планування та виконання заходів по патріотичному вихованню, робота військово-прикладних гуртків, кількість випускників, які поступили у військово-навчальні заклади, робота шкільних музеїв.

VI. Загальна оцінка стану допризовної підготовки навчально-виховного закладу

Стан допризовної підготовки навчально-виховного закладу оцінюється:

- «відмінно», якщо якість засвоєння юнаками програми ДП та

методична підготовка викладача оцінюються «відмінно», навчально-матеріальна база ДП – «добре», організація патріотичного виховання молоді «задовільно».

- «добре», якщо якість засвоєння програми ДП та методична підготовка викладача ДП оцінюються «добре», навчально-матеріальна база та організація патріотичного виховання – «задовільно».

- «задовільно», якщо якість засвоєння програми ДП та методична підготовка викладача ДП оцінюються «задовільно», а навчально-матеріальна база та організація патріотичного виховання не нижче «задовільно».

- «незадовільно», якщо хоча би один з чотирьох показників оцінений «незадовільно».

Навчально-виховний заклад, який був оцінений «незадовільно», в цьому ж році підлягає повторній перевірці через строк визначений керівником, за дорученням якого працювала комісія.

При перевірці окремих питань (показників) оцінка навчально-виховному закладу не визначається, а лише складається довідка-довідка на ім'я керівника, який призначив перевірку і підписується перевіряючим і керівником навчально-виховного закладу.

Рекомендації щодо створення кабінетів з ДПЮ.

Кабінет допризовної підготовки є не тільки навчальним класом для занять, але і місцем для проведення позакласної роботи з цього предмета, військово-патріотичного виховання навчального закладу. Під кабінет повинно виділятися приміщення, яке складається з навчального класу і кімнатки.

У навчальному класі повинні бути дванадцять стендів, виписки із законів України, Конституції, Положення про допризовну підготовку, Положення про підготовку призовників з військово-технічних спеціальностей, герб і прапор України.

Стенди в навчальному класі повинні розміщуватися в чіткій послідовності. На передній (головній) стінці (там де класна дошка) повинно бути зверху над дошкою – Герб України і виписка «24 серпня – день проголошення незалежності України», зліва і справа від дошки розмістити текст військової присяги, текст Гімну України, «Положення про прапор» і сам прапор України.

Поверх стендів розмістити виписки «Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу (ст.17 Конституції України)». «Оборона

України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканості покладаються на Збройні Сили України (ст. 17 Конституції України)», «Головне завдання допризовної підготовки – це підготовка юнаків до служби в Збройних Силах України», «Військово-патріотичне виховання військовослужбовців здійснюється на національно-історичних традиціях народу України (ст. 11 Закону України «Про ЗСУ»»).

Далі слід зліва направо від передньої (головної) стінки розмістити стенд «Збройні сили України». На стенді повинно бути - склад Ради національної безпеки і оборони України, дата прийнятого Закону про Збройні Сили України (6 грудня 1991 року), прізвище Головнокомандуючого ЗСУ, Міністра оборони України, структура (види) Збройних Сил України з відповідними ілюстраціями. Справа від стенду «Збройні Сили України» у відповідній послідовності розміщуються стенди: «Статути Збройних Сил України», «Стройова підготовка», «Вогнева підготовка», «Тактична підготовка», «Основи військової топографії та туризму», «Прикладна фізична підготовка» (з нормативами), "Медико-санітарна підготовка», «Цивільна оборона» (якщо немає класу ЦО), «Психологічна підготовка».

Крім названих, потрібно обладнати кабінети стендами, які пропагують військові професії. Це стенди: «Офіцер - професія героїчна»,

«Вони служать народові України». Стенди оформляються фотографіями

і короткими біографічними даними випускників навчальних закладів минулих років, які тепер служать офіцерами навчаються у військових вузах і проходять строкову службу в Збройних Силах України.

Якщо дозволяє місце, то в кабінеті розміщується стенд «Дошка документації чергового». Якщо місця немає, то цей стенд розміщується у комірці чи іншому місці і вноситься в кабінет на час вивчення учнями обов'язків чергового і днювального роти. Стенд обладнюється виписками із Законів України.

При оформленні стендів доцільно використовувати комплект плакатів з допризовної підготовки (Київ, НВП «Промінь» т. 244-25-32).

Стенди пишуться українською мовою. Там, де необхідно використовуються ілюстрації та інші наочні матеріали.

Приводимо перелік виписок із законів України, які можна використати при оформленні кабінету ДПЮ (крім тих, що дані раніше).

1. Захист Батьківщини є конституційний обов'язок громадянина України (ст. 12 із Закону України «Про оборону України»).
2. Збройні сили України призначені для збройного захисту незалежності, територіальної цілісності та недоторканості України (ст. 1 із Закону України про Збройні сили України).

3. Допризовна підготовка є складовою частиною підготовки юнаків допризовного і призовного віку до військової служби (п. 1 положення про ДП).
4. Оборона України від збройної агресії належить до найважливіших функцій держави і є справою всього народу України (ст. 1 із Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу»).
5. Військова служба є почесним обов'язком кожного громадянина України, особливим видом державної служби, пов'язаний з виконанням громадянами України загального військового обов'язку (ст. 2 із Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу»).

На дверях (вхідних) кабінету повинна бути табличка «Кабінет допризовної підготовки юнаків».

Важливо, щоб цей кабінет був закріплений за 10-11 класом (ПТУ – групами, які вивчають ДПЮ).

Затверджую

Директор _____
«___» _____ 200_ р.

План

проведення військово-спортивного свята з нагоди
закінчення учнями курсу допризовної підготовки

№ п/п	Заходи	Час проведення	Місце прове- дення	Відпові- дальний
1	Урочисте відкриття	9.00-11.15	стадіон	Директор викл. ДПЮ
	шикування учнів та педколек- тиву	9.50-10.00		
	прийняття рапорту та при- вітання	10.00-10.05		Директор
	Внесення прапору	10.05-10.10		Викл. ДПЮ
	виступ директора, пред- ставників військової частини, ветеранів війни та праці	10.10-10.40		Директор
	оголошення наказу про закінчення навчання з ДПЮ	10.40-10.50		Заст.дир. з вих.роботи
	проходження взводів	10.50-11.10		Викл. ДПЮ
	винесення прапора	11.10-11.15		Вчит. фізк.
2	змагання з ДПЮ			

	стройові прийоми	11.30-14.30	Майд-чик	Викл. ДПЮ
	комбінована естафета (спорядження магазина та зарядження автомата, рух перебіжками 80м, метання ручної гранати в окоп, кидок в атаку на 30 м, укол в чучело)	12.00-12.20	за установленим маршрутом	--/--
	комбінована естафета (визначення відстані до цілі та повідомлення про місце її знаходження, пересування попластунськи 10 м, метання протитанкової гранати в ціль)	12.25-12.45	--/--	--/--
	вихід у точку по вказаному азимуту, доповідь про місце знаходження	12.50-13.10	--/--	--/--
	приготування до стрільби лежачи, проведення і закінчення стрільби, розрядження та огляд автомата	13.40-14.00	тир	--/--
	стрільба із малокаліберної гвинтівки	14.00-14.30	--/--	--/--
3	Спортивні змагання			
	підтягування на перекладині	11.30	гімнаст. містечко	вчит. Фізкульт.
	згинання та розгинання рук	11.50	--/--	--/--
	стрибки в довжину	12.10	стадіон	--/--
	метання гранат на відстань	12.40	--/--	--/--
	подолання смуги перешкод	13.10	Смуга перешкод	--/--
	крос 1000 (500) м	13.40	стадіон	--/--
	комбінована естафета	14.00-14.30	--/--	--/--
4	Змагання з ЦО	11.30-14.30	--/--	викл. ДПЮ
5	Змагання з медико-санітарної підготовки	11.30-14.30	--/--	--/--
6	Загальне шиккування	14.30-14.40	--/--	--/--
7	Оголошення результатів змагань, нагородження переможців	14.40-15.00	--/--	заст.дир. з вих. роботи
8	Концерт художньої самодіяльності	16.00-17.30	клуб	--/--

Заступник директора з виховної роботи

Методичний лист

(на допомогу викладачам ДПЮ, класним керівникам)

Використання в навчально-виховному процесі «Кодексу поведінки учасників бойових дій»

«Кодекс поведінки учасників бойових дій» рекомендовано використовувати викладачам ДПЮ, класним керівникам з метою виховання учнів в дусі гуманізму, людяності, дотримання моральних норм і загальнолюдських принципів міжнародного права. «Кодекс поведінки учасників бойових дій» допущений Міністерством оборони України як посібник для військовослужбовців Збройних Сил України.

Кодекс поведінки учасників бойових дій

Солдат є захисником держави і народу. Він повинен знати і поважати право війни.

Міжнародне гуманітарне право

Під час війни певні правила підлягають дотриманню і у відношенні до противника.

Такі правила містяться, головним чином, у чотирьох Женевських конвенціях про захист жертв війни 1949 року, двох Додаткових протоколах до них 1977 року.

За Женевськими конвенціями 164 держави взяли на себе зобов'язання дотримуватись певних правил, а саме:

- однаковий догляд за пораненими як зі свого боку, так і з боку противника;
- повага фізичної недоторканості, честі, гідності, сімейних прав, моральних устоїв і релігійних переконань особи;
- заборона тортур і жорстокого поводження, страти без суду і безпощадного знищення, депортації, взяття заручників, мародерства, пограбувань і знищення цивільних об'єктів;
- право делегатів Міжнародного комітету Червоного Хреста

відвідувати осіб, які знаходяться в полоні чи в ув'язненні, і мати з ними розмову без свідків.

Відповідно до чинного законодавства, Україна також має обов'язки за цими договорами.

Правила для солдата

1. Будь дисциплінованим солдатом. Пам'ятай, що порушення права війни дискредитує і державу, і армію, і солдата. Замість того, щоб підірвати боєздатність противника, такі порушення часто зміцнюють його.

2. Вести бойові дії дозволяється тільки проти комбатантів противника, нападати дозволяється тільки на військові об'єкти.

3. Не спричиняй більше руйнувань, ніж це потрібно для виконання бойового завдання.

4. Не бийся з противником, який вийшов зі строю або здається. Роззброюй його і передавай своєму командирі.

5. Підбирай поранених і хворих та надавай їм допомогу незалежно від того, на чиєму боці вони воювали.

6. Поводься гуманно зі всіма цивільними особами та із захопленим противником.

7. Із військовополоненими слід поводитися гуманно, вони зобов'язані повідомити лише відомості, які необхідні для встановлення їх особи. Фізичні або психічні тортури військовополонених забороняються.

8. Взяття заручників забороняється.

9. Утримуйся від будь-яких актів помсти.

10. Стався з повагою до осіб і об'єктів з емблемою Червоного Хреста, Червоного Півмісяця з білим прапором і з емблемами, якими позначені культурні цінності.

11. Стався з повагою до чужої власності. Грабування забороняється.

12. Намагайся перешкоджати порушенню цих правил. Про всі порушення доповідай командирі.

Порушення права війни не є безкарним

Законодавством України встановлена кримінальна відповідальність за:

- мародерство;
- насилля по підношенню до населення в районі воєнних дій;
- погане поводження з військовополоненими;
- незаконне носіння знаків Червоного Хреста і Червоного Півмісяця

та зловживання ними.

Рекомендуємо використовувати зміст «Кодексу поведінки учасників бойових дій» при вивченні в курсі ДПЮ таких тем:

Вступне заняття. Передісторія розвитку Збройних Сил України. Законодавство України про військову службу. Військовослужбовці та стосунки між ними. Військова дисципліна, обов'язки та відповідальність військовослужбовців за її дотримання. Психологічна характеристика військової служби та військовою колективу. Психологічна підготовка до служби у Збройних Силах України.

Виховні години

Орієнтовна тематика лекцій, диспутів, бесід, де можна використувати даний матеріал:

- Військовий обов'язок. Законодавство України з питань оборони. Порядок проходження військової служби.
- Служу народу України.
- Офіцер - професія героїчна.
- Є така професія – захищати Батьківщину.
- Юридична відповідальність військовослужбовців за злочини та правопорушення.
- Етика та поведінка військовослужбовців.
- Правовий та моральний аспекти права війни на сучасному етапі.

Основні поняття

Право війни – сукупність міжнародних правил ведення воєнних дій та захисту жертв таких дій.

Комбатанти – особи, що входять до складу збройних сил (за винятком друкарського і медичного персоналу).

Військовополонені – комбатанти, що захоплені в полон противником.

Військові об'єкти – комбатанти, військові і транспортні засоби, а також позиції та ділянки місцевості, що мають значення для тактики бою.

Цивільні особи – особи, які не входять до складу збройних сил.

Цивільні об'єкти – об'єкти, що не використовуються з воєнними цілями.

Перелік обов'язкових елементів навчально-матеріальної бази

1. Кабінет допризовної підготовки.
2. Кімната для зберігання зброї.
3. Кімната (музей, куточок) бойової слави.
4. Майданчик для проведення занять з стрийової підготовки.
5. Місце для вивчення обов'язків вартового.
6. Місце для вивчення обов'язків днювального.
7. Виносне обладнання:
 - а) стрічки та штирі для позначення габариту при виконанні вправи № 1 з метання ручних гранат;
 - б) прапорці: 10 – червоних; 10 – білих;

- в) макет (болванка) гранати РГД-5 масою 310 гр – 5 шт.;
- г) комплект плакатів по стрйовій підготовці;
- д) дзеркало для особистої перевірки правильності виконання стрйових прийомів.

Зміст

Вступ.....	3
Закон України «Про загальний військовий обов’язок і військову службу»	5
Положення про допризовну підготовку	6
Організація військово-патріотичного виховання в навчальному закладі.....	11
Планування допризовної підготовки і патріотичного виховання на навчальний рік.....	14
Система військово-патріотичного виховання в школі.....	21
Система військово-патріотичного виховання в ПТУ.....	22
Документи з ДПЮ.....	23
Інструкція з охорони праці для учнів під час проведення стрільб.	27
Статути Збройних сил України.....	30
Закон України про державні нагороди України	35
Календар пам’ятних дат	36
Положення про Методику організації лінії перевірки та оцінки допризовної підготовки навчально-виховного закладу області	37
Рекомендації щодо створення кабінетів з ДПЮ.....	40
План проведення військово-спортивного свята.....	42
Методичний лист.....	44
Перелік обов’язкових елементів навчально-матеріальної бази	46